

Київський університет імені Бориса Грінченка

Педагогічний інститут

Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов
« 01 » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА

Змістовий модуль: ПЕДАГОГІКА ЗАГАЛЬНА

для студентів

спеціальності: 013 Початкова освіта

освітнього рівня вищої освіти: першого (бакалаврського)

освітньої програми 013.00.01 Початкова освіта

Київ – 2021

Розробник: Олена ВЕНГЛОВСЬКА, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту

Викладач: Олена ВЕНГЛОВСЬКА, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки
та психології Педагогічного інституту

Протокол від 01 вересня 2021 р. № 11

Завідувач кафедри Ганна ІВАНЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-професійної програми
013.00.01 Початкова освіта 01 . 09 . 2021 р.

Гарант освітньої-професійної програми (Геннадій БОНДАРЕНКО)

Робочу програму перевірено

_____ 2021 р.

Заступник директора з

науково-методичної та навчальної роботи (Марина МАШОВЕЦЬ)

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання					
	денна			заочна		
<i>Педагогіка</i>						
Вид дисципліни	обов'язкова					
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська мова			Українська мова		
Загальний обсяг кредитів/годин	12 / 360					
Курс	1		2			
Семестр	1	2	3			
Кількість змістових модулів з розподілом:						
Обсяг кредитів	12			12		
Обсяг годин, в тому числі:	360			360		
Аудиторні	168					
Модульний контроль	24					
Семестровий контроль			30			30
Самостійна робота	138					
Форма семестрового контролю	залік	залік	екзамен	залік	залік	екзамен
<i>Змістовий модуль «Педагогіка загальна»</i>						
Курс	1			1		
Семестр	1			1		
Кількість змістових модулів з розподілом:						
Обсяг кредитів	2			2		
Обсяг годин, в тому числі:	60					
Аудиторні	28			8		
Модульний контроль	4			–		
Семестровий контроль	–			–		
Самостійна робота	28			52		
Форма семестрового контролю	залік			залік		

2. Метою змістового модуля «Педагогіка загальна» інтегрованої навчальної дисципліни «Педагогіка» є – формування у майбутніх учителів початкових класів загальних компетентностей щодо закономірностей, методологічних підходів, принципів до освіти та розвитку особистості, осмислення основних концепцій сучасної освіти.

Зміст змістового модуля «Педагогіка загальна» зорієнтований на розв'язання **завдання**, що спрямоване на формування у майбутніх педагогів загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, зокрема здатностей:

- зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя – **ЗК-2**;
- здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел – **ЗК-6**;
- діяти соціально відповідально і свідомо – **ЗК-7**;
- діяти на основі етичних міркувань (мотивів) – **ЗК-8**;
- спілкуватися державною та іноземною мовою – **СК-1**;
- орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними у професійній діяльності – **СК-2**.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати вивчення змістового модуля «Педагогіка загальна» полягають:

- у знанні змісту нормативних документів, що регламентують початкову освіту; оволодінні знаннями про: систему педагогічних наук та зв'язок педагогіки з іншими науками; педагогічні закони, закономірності та принципи, що відображають сутність педагогічної теорії і практики; методи науково-педагогічних досліджень; ціннісний концепт розвитку особистості як соціокультурного процесу; особливості педагогічного процесу в закладах загальної середньої освіти (початкова школа), його цілісність;

- сформованості умінь критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі – **ПР-03**;

- спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів – **ПР-04**.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ НАУК ПРО ЛЮДИНУ							
Тема 1.1. Становлення та розвиток педагогіки в історичній ретроспективі	12	2	2	2			6
Тема 1.2. Педагогіка як наука і навчальна дисципліна	14	2	2	2	2		6
Модульний контроль	2						
Разом	28	4	4	4	2		12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСВІТА ЯК СИСТЕМА І ПРОЦЕС							
Тема 2.1. Освіта людини як соціокультурний процес	14	2	2	2			8
Тема 2.2. Цілісний педагогічний процес	16	2	2	2	2		8
Модульний контроль	2						
	32	4	4	4	2		16
Разом	60	8	8	8	4	-	28
Підготовка та проходження контрольних заходів		ПМК					

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ НАУК ПРО ЛЮДИНУ

Тема 1.1. Становлення та розвиток педагогіки в історичній ретроспективі

Сутність поняття «педагогіка». Стадії (народна, духовна, світська педагогіка) та періоди розвитку педагогіки як науки. Джерела педагогіки (народна, педагогічні ідеї і теорії прогресивних педагогів минулого, сучасні педагогічні дослідження). Напрями розвитку педагогіки (філософський, психолого-педагогічний, соціальний). Соціокультурна сутність педагогіки.

Ключові слова: педагогіка; становлення педагогіки; стадії розвитку педагогіки; напрями педагогіки.

Джерела: основні (1, 2, 5); додаткові (5).

Тема 1.2. Педагогіка як наука і навчальна дисципліна

Предмет педагогіки як науки. Функції і завдання педагогіки. Місце педагогіки в системі наук про людину. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Сутність основних педагогічних категорій та їх роль у формуванні особистості. Закони, закономірності навчання. Методи науково-педагогічних досліджень у початковій школі.

Ключові слова: предмет педагогіки; завдання і функції педагогіки; виховання; навчання; закони; закономірності навчання; розвиток; освіта; методи науково-педагогічного дослідження.

Джерела: основні (1, 2, 3, 4, 5); додаткові (2, 5).

Змістовий модуль 2. ОСВІТА ЛЮДИНИ ЯК СИСТЕМА І ПРОЦЕС

Тема 2.1. Освіта людини як соціокультурний процес

Ціннісний концепт освіти. Нормативне забезпечення розвитку освіти в Україні. Структура системи освіти, основні підходи до реформування системи освіти в Україні. Дитиноцентризм ключовий принцип нової української школи. Вимоги до сучасного вчителя початкової школи.

Ключові слова: нормативні документи; структура системи освіти; дитиноцентризм; цінність освіти; реформування системи освіти.

Джерела: основні (2, 3, 5); додаткові (1, 2, 3, 4, 6, 7).

Тема 2.2. Цілісний педагогічний процес

Сутність та структура педагогічного процесу. Принципи педагогічного процесу. Етапи організації педагогічного процесу. Компоненти педагогічного процесу: мета, зміст, методи, технології, результат. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу.

Ключові слова: педагогічний процес; принципи педагогічного процесу; мета; зміст; методи; технології.

Джерела: основні (1, 2, 3, 5); додаткові (3, 5, 6).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2

Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	11	1	11	1	11
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом		92		92
Максимальна кількість балів: 184					
Розрахунок коефіцієнта: $184 : 100 = 1,84$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Опис завдання	Час для виконання	Критерії оцінювання
Змістовий модуль 1 ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ НАУК ПРО ЛЮДИНУ			
1.	Підготувати опитувальник для проведення інтерв'ю щодо з'ясування особливостей формування виховного ідеалу. Суб'єктами для інтерв'ювання можуть бути учні, студенти, батьки, педагоги <i>(на вибір студента)</i>	6 год.	5 б. – запитання для інтерв'ю структуровані, змістовні, зорієнтовані на категорію респондентів; передбачають логіку викладу матеріалу; спонукають до аналітичних узагальнень та суджень; 3-4 б. – запитання для інтерв'ю структуровані, змістовні, однак є загальними і не в повній мірі зорієнтовані на категорію опитуваних; зміст запитань передбачає типову відповідь; 1-2 б. – у запитаннях для інтерв'ю порушена логіка; їх зміст не передбачає аналітичних суджень та узагальнень.
2.	За результатами проведення інтерв'ю написати міні-есе «Виховний ідеал сучасних батьків, дітей та молоді»	6 год.	Вимоги до написання міні-есе: друкований текст (14 кеглем, інтервалом – 1,5, до 30 рядків). Максимальна кількість балів за есе – 5 балів. <i>Критерії оцінювання:</i> – структурованість есе (вступ, основна частина, висновки) – 1 б. – головні ідеї проблеми дослідження, підтвердженні результатами інтерв'ю – 2 б. – використання афоризмів і цитат – 1 б. – творчість, оригінальність, самостійність мислення – 1 б.
	Всього за модулем 1	12 год.	
Змістовий модуль 2 ОСВІТА ЛЮДИНИ ЯК СИСТЕМА І ПРОЦЕС			

3.	Використовуючи технологію Self-book особистісно-професійного зростання майбутнього педагога, провести самодіагностику сформованості системи особистісних і професійних цінностей	8 год.	5 б. – послідовність та системність у плануванні етапів проведення діагностики; застосування об'єктивної оцінки для узагальнення результатів діагностики; 3-4 б. – дослідник спланував етапи її проведення, однак мав труднощі із узагальненням результатів; у виконанні завдань спостерігається дещо формальний підхід; 1-2 б. – у виконанні завдань має місце формальний та репродуктивний підхід.
4.	Розробити дорожню карту з формування системи власних ціннісних орієнтацій (за результатами проведення діагностики)	8 год.	5 б. – зміст дорожньої карти побудований за результатами діагностики; відповідає індивідуальним запитам і потребам особистості; вирізняється оригінальністю та самостійністю; 3-4 б. – зміст дорожньої карти побудований за результатами діагностики, однак вирізняється елементами формальності, не в повній мірі задовольняє індивідуальні запити; 1-2 б. – зміст дорожньої карти має формальні ознаки, відсутнє авторське трактування; не враховано індивідуальні запити щодо формування системи ціннісних орієнтацій.
	Всього за модулем 2	16 год.	
	Разом (1, 2 модулі)	28 год.	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульна контрольна робота 1 проводиться у формі захисту індивідуальної чи/або колективної розробки.

Студенти за результатами самостійного опрацювання теоретичних джерел складають ментальну карту з теми «Історико-педагогічна ретроспектива розвитку педагогіки як науки».

Методичні рекомендації: створювати ментальну карту необхідно із урахуванням таких вимог:

- ключове поняття зосереджується в центрі, усі інші асоціативні зв'язки йдуть в якості розгалуження від основного поняття;
- для кожної гілки записуються споріднені поняття чи/або персоналії, діяльність яких вплинула на формування педагогіки як науки;
- блок-схема повинна бути логічною, завершеною;

- всі блоки повинні бути пов'язані з іншими блоками у формі графічних образів;
- ментальна карта розробляється у вигляді дерева, де менш вагомі ідеї та поняття відгалужуються від центральних гілок.

Працювати над розробкою можна індивідуально чи/або підгрупою (до 3 осіб).

Критерії оцінювання:

№	Характеристика	Кількість балів
1	Відповідність змісту ментальної карти темі	до 5 балів
2	Структурованість, цілісність, змістовність	до 10 балів
3	Інноваційний, оригінальний підхід до розробки	до 5 балів
4	Презентація та самооцінка	до 5 балів
Максимальна кількість балів		25 балів

Форма презентації: металні карти створюються із застосуванням веб-сервісів або у друкованому форматі.

Модульна контрольна робота 2 проводиться у формі комп'ютерного електронного тестування.

Модульна контрольна робота складається із 25 тестових запитань, що розміщені в електронному навчальному курсі за покликанням: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=22119>.

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу становить 25 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи №2 подано в таблиці.

Критерії оцінювання МКР 2:

Підсумкова кількість балів (max – 25)	Критерії оцінювання
22 - 25	виставляється за чітке виконання тестових завдань (90-100% вірних відповідей), яке демонструє володіння категоріями дисципліни, студент вміє аналізувати педагогічні явища.
18 - 21	виставляється за знання та відтворення матеріалу засвоєного під час вивчення дисципліни (70-89% вірних відповідей). Супроводжується допустимою кількістю помилок у тестових завданнях.
11 - 17	виставляється за виконання тестових завдань, що складає 50-69% вірних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається низький рівень знання термінологічного апарату дисципліни; неякісне виконання тестів.
1-10	виставляється за виконання тестових завдань, що складає менше 50% вірних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається незнання основного термінологічного апарату; виконання тестів на низькому рівні.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання. Залік (ПМК)

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Fx	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисциплін

7. Навчально-методична картка дисципліни «Педагогіка: Педагогіка загальна»

Разом: 60 год., з них: 8 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 8 год. – практичні заняття, 4 год. – лабораторні заняття, 28 год. – самостійна робота, 4 год. – МКР, залік.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Педагогіка в системі наук про людину		Освіта людини як система і процес	
К-сть балів за модуль	92 бали		92 бали	
Теми лекцій	Становлення та розвиток педагогіки в історичній ретроспективі (2 год.) 1 бал	Педагогіка як наука і навчальна дисципліна (2 год.) 1 бал	Освіта людини як соціокультурний процес (2 год.) 1 бал	Цілісний педагогічний процес (2 год.) 1 бал
Теми семінарських занять	Педагогіка як наука і мистецтво (2 год.) 1+10 балів	Принципи організації освіти (2 год.) 1+10 балів	Зміст освіти в українській школі (2 год.) 1+ 10 балів	Характеристика педагогічного процесу в Новій українській школі (2 год.) 1+10 балів
Теми практичних занять	Актуальні проблеми освіти людини в педагогічній думці ХХ століття (2 год.) 1+10 балів	Застосування методів наукового дослідження в освітньому процесі початкової школи (2 год.) 1+10 балів	Ціннісний вимір педагогіки (2 год.) 1+ 10 балів	Особистісно-професійне зростання майбутнього вчителя початкових класів (2 год.) 1+ 10 балів на базі Центру самопізнання і саморозвитку
Теми лабораторних занять		Джерельна база педагогічних досліджень (2 год.) 1+10 балів		Особливості організації освітнього середовища в Новій українській школі (2 год.) 1+10 балів на базі Центру самопізнання і саморозвитку
Самостійна робота	Завдання 1 10 балів		Завдання 2 10 балів	
Модульний контроль	25 балів		25 балів	
Підсумковий контроль	залік			

Кількість балів за модулі дисципліни: 184 бали.

Розрахункових коефіцієнт: $184 : 100 = 1,84$.

Залік.

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 4-е видання, стереотипне. К.: Академвидав, 2012. 616 с. (Альма-матер).
2. Зайченко І.В. Педагогіка: Підручник, 3-е видання перероблене та доповнене. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка: Підручник. К.: Знання, 2007. 447 с.
4. Пашенко М., Красноштан І. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 228 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 3-є, стереотипне. К.: Академвидав, 2009. 560 с. (Альма-матер).

Додаткова:

1. Бех І.Д. Зростаюча особистість у цінності духовності. *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал* : матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2016 рік / за ред. І.Д. Бега, Ж.В. Петроцько. Вип. 5. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. С. 12-18.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.
3. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 30.08.2019).
4. Про освіту: Закон України (2017). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 02.09.2019).
5. Іванюк Г.І., Мартиненко С.М. Педагогіка. Модуль «Основи педагогіки», «Теорія виховання»: навчальний посібник. К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2006. 64 с.
6. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 02.09.2019).
7. Практична педагогіка виховання / За ред. М.Ю. Красовицького. Івано-Франківськ, К.: Плай, 2000. 160 с.

Додаткові ресурси

1. Електронний навчальний курс «Педагогіка (1-2 курс, ПО, денна)». URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=22119>.